

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ, ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΕΕ048	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	B' (ΕΑΡΙΝΟ)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Γενικού υποβάθρου γνωσιοθεωρίας, ανάπτυξη επιχειρηματολογικής δεξιότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	e-course.uoi.gr		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων 								
<p>Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αναμένονται είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την επιστημολογία ως κλάδο της φιλοσοφίας ο οποίος ερευνά ζητήματα της γνώσης. Η εξοικείωσή τους του κανονιστικού εγχειρήματος της παραγωγής της γνώσης ως προς τους τρόπους απόκτησης και δικαιολόγησής της ασκεί τους φοιτητές στην κριτική σκέψη για τους λόγους ή τα τεκμήρια επί των οποίων στηρίζουν την άποψή τους, η δικαιολόγηση της οποίας συνιστά προϋπόθεση για την καλλιέργεια του διανοητικού ενεργήματος της κατανόησης της γνώσης.</p>								
<p>Γενικές Ικανότητες <i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.:</i></p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; border: none;"><i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i></td> <td style="width: 50%; border: none;"><i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i></td> </tr> <tr> <td style="border: none;"><i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i></td> <td style="border: none;"><i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i></td> </tr> <tr> <td style="border: none;"><i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i></td> <td style="border: none;"><i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i></td> </tr> <tr> <td style="border: none;"><i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i></td> <td style="border: none;"><i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας</i></td> </tr> </table>	<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>	<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>	<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>	<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας</i>
<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>							
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>							
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>							
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας</i>							

Λήψη αποφάσεων	και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Αυτόνομη εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Ομαδική εργασία	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	.....
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	Άλλες...
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	.....

Το μάθημα αποσκοπεί στην άσκηση της κριτικής και αυτοκριτικής ικανότητας των φοιτητών η οποία προάγει την ελεύθερη, δημιουργική και γόνιμη απορητική σκέψη, καθώς και στην αναγκαία καλλιέργεια της επιχειρηματολογικής σκέψης και της αναλυτικοσυνθετικής μεθόδου διατύπωσης γόνιμων ερωτημάτων.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα της Επιστημολογίας εστιάζει το ενδιαφέρον του στην εννοιολογική ανάλυση της φύσης της έννοιας «γνώση» με τη βοήθεια αναγκαίων και ικανών όρων και εξετάζεται ο τριμερής ορισμός της γνώσης ως αληθούς και δικαιολογημένης, κατά κατάλληλο τρόπο, πεποίθησης. Η ανάλυση αυτή αναδεικνύει τη σημασία του κριτικού εγχειρήματος κάθε γνώσης, εφόσον η γνώση υπερτερεί της απλής πεποίθησης ως προς την επιστημική αξία της αλήθειας και της δικαιολόγησής της. Το μάθημα, επίσης, παρακολουθεί τη διαμάχη της θεώρησης από εσωτερική και από εξωτερική σκοπιά, καθώς και τις διάφορες συνδυαστικές εκδοχές της, αναδεικνύοντας την αναγκαιότητα της πρόσβασης του γνωσιακού υποκειμένου-μαθητή στους λόγους ή στα τεκμήρια της δικαιολόγησης που ελέγχουν την καταλληλότητα του τρόπου σκέψης. Συναφώς, στο πλαίσιο αυτό επισημαίνεται η αναγκαία σχέση της γνώσης με την κατανόησή της.

Διδακτικές ενότητες:

- I. Ο τριμερής ορισμός της γνώσης
  1. Πεποίθηση
  2. Αλήθεια
  3. Δικαιολόγηση
- II. Θεωρίες δικαιολόγησης
  1. Θεμέλιο
  2. Συνοχή
  3. Πλαίσιο
  4. Αντιπαραδείγματα
- III. Δικαιολόγηση από εσωτερική και από εξωτερική σκοπιά
- IV. Γνώση και κατανόηση

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Εκπαίδευση προσώπου με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τους φοιτητές στο e-course.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39
	Μελέτη βιβλιογραφίας	83

βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	Γραπτή εξέταση	3
	Σύνολο Μαθήματος	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Γραπτή εξέταση Κριτήρια αξιολόγησης γραπτής εξέτασης: 1. Περιεχόμενο (κατανόηση του θέματος ανάπτυξη επιχειρημάτων, κριτικός σχολιασμός, τεκμηρίωση συμπεράσματος). 2. Δομή ενοτήτων και συνάφεια εντός και μεταξύ των παραγράφων. 3. Γλωσσική έκφραση (ορθότητα και σαφήνεια ορολογίας και γραπτού λόγου, κανονιστικότητα γραμματικής, σύνταξης, ορθογραφίας και επιμέλειας κειμένου).	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p><u>ΒΑΣΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ (Από τον Εύδοξο):</u>   Μ. Πουρνάρη, <i>Επιστημική δικαιολόγηση. Μια γνωσιοθεωρητική προσέγγιση</i>, Νήσος, Αθήνα 2013.   Κ. Σκορδούλης, <i>Επιστημονική γνώση</i>, Τόπος, Αθήνα 2014.   Ντ. Χιουμ, <i>Πραγματεία για την ανθρώπινη φύση, Βιβλίο Ι. Για τη νόηση</i>, εισαγ-μτφρ. Μ. Πουρνάρη, Πατάκης, Αθήνα 2005.</p> <p><u>ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:</u>   Ν. Αυγελής, <i>Εισαγωγή στη Φιλοσοφία</i>, Α. Σταμούλης, Θεσσαλονίκη 2012.   Σ. Βιρβιδάκης, "Το πρόβλημα της θεμελίωσης της γνώσης. Μια σύγχρονη προσέγγιση", <i>Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση</i>, 7 (1990), 107-132.   D. Batens, <i>Ανθρώπινη Γνώση, Συνηγορία υπέρ μιας χρήσιμης ορθολογικότητας</i> (1992), ΠΕΚ, Ηράκλειο 1996.   H. Brown, <i>Αντίληψη, Θεωρία και Δέσμευση: Μία νέα Φιλοσοφία της Επιστήμης</i> (1977), ΠΕΚ, Ηράκλειο 1993.   A. Chalmers, <i>Τι είναι αυτό που το λέμε Επιστήμη; Μία προσέγγιση της φύσης, του καθεστώτος και των μεθόδων της επιστήμης</i> (1978), ΠΕΚ, Ηράκλειο 1994.   P. Engel, <i>Η αλήθεια. Στοχασμοί πάνω σε μερικές προφανείς αλήθειες</i>, μτφρ. Σ. Βιρβιδάκης, Scripta, Αθήνα 2000.   E. Gettier, "Η αληθής δικαιολογημένη πεποίθηση συνιστά γνώση;", <i>Analysis</i>, vol. 23, (1963), 121-3, μτφ. Μ. Πουρνάρη.   A. Goldman, <i>Γνωσιοεπιστήμη, Φιλοσοφικές Εφαρμογές</i>, μτφρ. Γ. Μαραγκός, Οδυσσέας, Αθήνα 1997.   G. Johnson, <i>Τα Παλάτια της Μνήμης, Πώς ο άνθρωπος νους αναπαριστά τις λέξεις και τα πράγματα</i> (1991), μτφ. Κάτοπτρο, Αθήνα 1993.   Γ. Μαραγκός, <i>Γνωσιολογισμοί, Στο Μεταίχμιο της Φιλοσοφίας της Επιστήμης και της Γνωσιοεπιστήμης</i>, Οδυσσέας, Αθήνα 1996.   H. Maturana και F. Varela, <i>Το Δένδρο της Γνώσης, Οι βιολογικές ρίζες της ανθρώπινης νόησης</i> (1984), μτφ. Κάτοπτρο, Αθήνα 1992.   M. Minsky, <i>Η Κοινωνία της Νόησης</i> (1988), Κάτοπτρο, Αθήνα 1995.   E. Μορέν, <i>Η μέθοδος, 3. Η γνώση της γνώσης</i>, μτφρ. Θ. Τσαπακίδης, Εικοστός Πρώτος, Αθήνα 2001.</p>

- Π. Νικολακόπουλος, "Εμπειρία, Μέθοδοι, Θεωρία: Οι τρεις παράγοντες της γνώσης", στο *Θεμέλια των Επιστημών*, τομ. 4ος, Ν. Σκιαδάς (επιμ.), Gutenberg 1982, 55-76.
- Χρ. Ξανθόπουλος, *Η νέα κοινωνιολογία της γνώσης. Μια φιλοσοφική θεώρηση*, Παπαζήση, Αθήνα 2011.
- Θ. Πελεγρίνης, *Εμπειρία και Πραγματικότητα*, Καρδαμίτσα, Αθήνα 1988.
- Μ. Πουρνάρη, "Η Φεμινιστική Φιλοσοφία της Επιστήμης", *Οι Πολλαπλές Προσεγγίσεις της Διδασκαλίας και της Μάθησης των Φυσικών Επιστημών*, Πρακτικά Συνεδρίου Μάιος 2009, www.uowm.gr/kodifeet.
- Μ. Πουρνάρη, "Ορισμένες προβληματικές συνέπειες του κλασικού εμπειρισμού", *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, 19 (2006), 109-116.
- Μ. Πουρνάρη, "Οι Επιστημολογικές Προϋποθέσεις της Κοινωνιολογίας της Γνώσης", στο *Κοινωνία της Γνώσης: Ιδεολογία και πραγματικότητα*, Πρακτικά Συνεδρίου του Τομέα Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα 2006, 71-80.
- Η. Plotkin, *Η Φύση της Γνώσης*, Κάτοπτρο, Αθήνα (1994) 1996.
- W. V. Quine, "Πέντε Ορόσημα του Εμπειρισμού", (1981), μτφρ. Ι. Πατέλλη, *Δευκαλίων*, 11/1 (1992), 7-12.
- Μ. Williams, *Προβλήματα της Γνώσης. Μια Κριτική Εισαγωγή στη Γνωσιολογία* (2001), μτφρ. Β. Παπαθεοχαράκης, LiberalBooks, Αθήνα 2013.